

BONA PAU

PREMSA
COMUNAL

Nº. 621 - ANY LII - MONTUÏRI - NOVEMBRE - 2004

- **L'avantprojecte de la ronda de circumval·lació, a estudi**
- **La Fira de "Sa Perdiu", d'Es Graons al Dau**
- **Nova associació: "Dones Montuïreres d'Acció Social i Família"**
- **Cap a la creació d'una agrupació de comerciants**
- **Rosa Mª Gomila, doctora en Ciències Químiques**
- **Futbol aleví: 4 partits i 4 victòries d'escàndol: 28 gols**
- **Cap defunció en el mes d'octubre**

L'avantprojecte de la ronda de circumval·lació contempla situar en aquest indret la futura rotonda, des d'on enllaçaria amb la que començaria prop del cementeri

BREUS

Joan Miralles "Felanitxer", president de Restauració-Pimem

Joan Miralles Julià "Felanitxer" fou elegit president de l'associació empresarial de Restauració-Pimem a mitjan mes d'octubre, una entitat que compta amb 1.800 socis d'entre els 10.000 empresaris del sector. La finalitat principal és la gastronomia i tot quan té a veure amb la cuina, l'elaboració i composició de menjars i begudes. I la promoció i assessorament dels socis.

Magdalena Nicolau "Not" de Vilafranca va complir 100 anys

Des del passat 18 d'octubre, Magdalena Nicolau Roig "Not", de Vilafranca és centenària. El dia abans, diumenge, el poble li reté un sentit homenatge. I a la missa que se celebrà abans, fou portada pel seu fill, Antoni Nicolau, casat amb Francisca Pocoví, de Montuïri. Vagi la nostra enhorabona.

Licitació de la residència

El BOE del passat 18 d'octubre publicava l'anunci de licitació de la redacció del projecte de construcció i posterior concessió de l'explotació de la residència d'atenció a persones assistides de Montuïri per un import de 2.696.820'84 euros.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer, Miquel Mascaró Crespi, Joan Barceló Cerdà, Lluís Servera Sitjar i Miquel Llabrés Jaume.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Correu electrònic: oabonapau@terra.es

Els montuïrers que enguany compleixen els setanta anys ho volgueren celebrar efusivament dia 10 del passat octubre. Sols en mancaren 4 i 6 que ja ens han deixat

Cap a la creació de la policia mancomunada

A la reunió del passat 18 d'octubre el batles de la Mancomunitat des Pla plantejaren al Conseller d'Interior, Rodríguez, la necessitat d'un cos de policia mancomunada, ja que molts dels ajuntaments no poden assumir els costos d'altres policies, tan necessitats per a la seguretat ciutadana.

La mallorquinitat de Colon

En un simfosi celebrat a Palma els dies 20 i 21 del passat octubre sobre la mallorquinitat de Colon, hi participaren científics, investigadors i historiadors de relleu de dins i fora Mallorca, entre els quals Gabriel Verd tengué una destacada intervenció.

Les obres de Pere Capellà

La penúltima setmana d'octubre a Barcelona es va presentar el primer volum de les obres completes de Pere Capellà, a la qual hi assistiren un grapat de montuïrers.

ES GRAONS

Satisfacció

Sempre és positiva la recuperació d'obres i fets de l'antigor si aquests repercuteixen damunt la bona convivència humana. I quan es tracta de rememorar una preuada obra teatral, com és ara "L'Amo de Son Magraner", de Pere Capellà, precisament al mig segle de la seva defunció. Segur que serà ben acceptada i contemplada amb deliri si és interpretada per actors de la vila.

Brutícia

Se senten queixes a l'entorn de la poca netedat d'alguns llocs del complex esportiu d'Es Revolt i fins i tot culpen a l'Ajuntament, quan en realitat els culpables són tots aquells que ho embruten, tirant molt d'ells clovelles de "pipes", embolcalls dels berenars i/o restes del mateix menjar. I això que hi ha cartells de prohibició de determinades consumicions.

Aquesta revista ha rebut el suport del

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

Manca posar-hi remei

Sovint, segons venguin els dies de recollida de fems i les festes que hi pugui haver, el caramull de bosses i altres bòlics que s'acumulen als contenidors, pot arribar a ser molt gros. Si això ho combinam amb uns dies d'humitat i calor es converteix en un focus d'infecció que tal volta demanaria la intervenció de Sanitat.

Així va ocórrer enguany a les festes de Sant Bartomeu. Seria bo cercar-hi remei perquè està demostrat que pensar que els veïnats tindran dins ca seva el fems acumulats fins el dia i l'hora de la recollida, és una utopia que ja ningú no es creu. Tal volta una aplegada de caràcter extraordinari alguns dies assenyalats seria la solució.

Creim que amb els doblers que el poble paga per a la retirada del fems es podria evitar l'espectacle que sovint veim a qualque indret.

BIEL CAMPS I FERRER

Glosa

Davant un caramull de fems

Si no s'erra es compte meu
 Bona Pau va publicar

vint fotos a mal comptar
 amb motiu de celebrar
 el passat Sant Bartomeu.

Amb blanc i negre o color,
 grosses, petites, mitjanes,
 totes ens mostren ufanes
 unes festes ben galanes
 però... que feien olor.

Ensumau, si no aquesta
 que em publiquen a un racó.
 No és vera que fa pudor
 es caramull de brutor
 just es dilluns de sa Festa?

Això passa per Nadal,
 pels Reis i Pasqua Florida.
 No cal, doncs, fer-ne una crida:
 sa butxaca està pansida;
 pels preus de sa recollida
 amb tant bossa podrida
 qualcú pot posar-hi mal...!

I em sabria molt de greu
 que quan haguem de votar
 més d'un vulgui recordar
 sa pudorada que fa
 qualque pic Sant Bartomeu.

BIEL DE SABOR

Imatge que oferia als voltants del Pou del Rei el 25 d'agost passat, dilluns de Sant Bartomeu, damunt les dues del migdia

DOS DITS DE SENY

ADOLESCÈNCIA

Els fills en arribar a l'adolescència són massa vulnerables per a no tractar-los amb una infinita paciència, encoratjament i respecte. Davant un adolescent en lloc d'imposar-se com a amo, cal afavorir el naixement d'aquesta personalitat que és un desafiament a la nostra, i cal saber-la conciliar en les mesures que agafam a fi de reprendre'n possibles excessos.

Segons llegim a les Escriptures (Mt. 21, 28-31) "Un home tenia dos fills i en presentar-se el primer li digué: Fill, véus avui a treballar a la vinya. I ell, responent, digué: No vull; però, després, pene-dint-se, hi anà. I, presentant-se l'altre, li digué allò mateix; i ell, responent, contestà: Estic a punt, senyor; i no hi anà. Quin dels dos féu la voluntat del pare?"

Tot el drama de l'adolescència està en aquesta paràbola. No calen gaires llargs comentaris sobre el fill "fàcil", l'"estimat de la seva mare", el simpàtic que a tot diu que sí, que no dubta de res i, precisament per això, demostra la seva irreflexió i la seva debilitat; la lamentable dependència el farà sempre un infant.

Pensem que l'adolescent és pessimista, se sent dèbil, dubta de les seves forces, té una opinió tan dolenta d'ell mateix! I és, potser, perquè té una consciència massa delicada, perquè una vegada compregué no tenir parau-la que ara ja mai gosa donar-la. O potser és massa tendre, massa sensible, té massa ganes de portar-se bé, té massa tendència a cedir davant els pares. I sent que això no està bé. Aleshores en primer lloc cal dir-li que no, cal afirmar la seva independència, cal evidenciar clarament que no obeeix per fragilitat, per infantilisme, per sentimentalitat per tal que, tot seguit, alliberat de la seva por i de la seva vinculació servil, pugui obeir lliurement i de veres.

SALOMÓ

Devocional

El nou llibre de Martha Elena Valiente

Sempre un llibre nou suposa una emoció especial. Però en el cas del llibre de Na Martha Elena Valiente reuneix una característica que augmenta aquesta emoció: és un llibre que va concebre inicialment a Montuïri i que pel seu amor a la nostra vila ha volgut presentar-lo. Perquè una poetessa com ella viu de qualque manera les vint-i-quatre hores amb la poesia, i sempre és capaç d'extreure de totes les seves experiències els alens poètics més intensos.

El llibre duu el títol de "Devocional". Hem d'entendre aquesta "devoció" talment un amor inextingible, una passió inesgotable o una lleialtat lluminosa. Una fidelitat o simpatia amb els seus propis sentiments. Uns sentiments poètics que abracen la força de travessar dos grans sementers, dos grans oceans: el temps i la distància. I la poetessa per aconseguir-ho ha trescat aquells bocins més amagats del seu interior.

Per expressar-ho amb paraules ben planeres ha cavat i entrecavat els seus dubtes, temors, desitjos i enyorances. Ha treballat la terra salvatgina per convertir-la en terra "triga". Però com ha guanyat, com ha espedregat el broll dels seus sentiments? Amb un diàleg continu i precís amb ella mateixa.

Fixau-vos i aquest és un dels grans mèrits del poemari: l'autora examina, avalua, pesa l'abast dels seus sentiments. I ho fa d'una manera oberta i dilatada. No vol tancar els poemes. I és per aquest motiu que es nota com el poema mateix sorprèn a vegades l'autora.

Seguint aquest itinerari interior el llibre proporciona un horitzó poètic interessantíssim basat en claus psicològiques.

Molt encertadament l'autora del bellíssim pròleg, Stella Maris, ens recorda unes paraules de la poetessa argentina Alejandra Pizarnik: "Por eso en cada palabra dice lo que dice y además más y otra cosa..." Endinsar-se dins la poesia és endinsar-se dins una garriga espessa: les branques de la mareselva sovint s'entrellacen amb les de l'ullastre, els xiprells amb les estepes, les estepes amb les mates ... No sabem amb la nostra mirada on comença i on acaba una planta. Tot s'entremescla. La poesia diu el que diu, però diu més i diu una altra cosa perquè la poesia estira el llenguatge i participa d'una realitat entremesclada.

Dins la poesia de Na Martha Valiente trobam tots els detalls, tots els suggeriments de què és capaç l'empenta de la paraula poètica. Per això ens convida a una lectura ober-

ta i que és impossible esgotar-la, signe de l'excel·lent recull que ens ha regalat.

El poemari presenta una novetat respecte a "Como el olivo - Canción para Ani". Ha titulat els poemes amb títols tan bells com "Nomeolvides" (escrit amb llicència tot junt per mostrar-nos com el no oblit és una resistència a la separació), "orfandad" "herida" "como a un poema", "aproximaciones", "querido"... Tots significatius respecte al contingut global del poemari. Hem de destacar l'anomenat "espai blanc". L'espai blanc es manifesta amb aquests versos composts d'una sola paraula o començant a mitjan línia. Augmenta les pauses de la lectura i engrandeix els silencis. La poesia també està configurada de silencis i na Martha els usa de forma magistral. Un exemple magnífic ho trobam en el poema "Para que lo sepas": Parla d'una nit de lluna "desvestida de tu" (és a dir, que pateix l'absència de la persona estimada igual que aquella nit del poeta Pablo Neruda que es converteix en més immensa). I aquesta nit na Martha la qualifica de "desangelada", que en la nostra llengua podríem traduir com "sense encís", idò deixa aquesta paraula "desangelada", sola dins un sol vers i al final de la línia. No és casualitat, així la nit "desvestida de tu" esdevé més sense encís, esdevé com ella diu més "desangelada".

Aquest és un dels grans mèrits formals de "Devocional". No hi ha res sobrer, tot està molt garbellat. Usa les imatges poètiques oportunament. Per exemple, els versos següents: "Te he robado un beso de seda/ que quedó desgarrado y ayer/ entre tu nostalgia y tu olor fugitivo". Cal fixar-se en la funció del mot "ayer" que segons em va comentar la pròpia autora ha rebut de Cortázar. Sí, perquè la literatura de la qual ha begut la nostra poetessa ha esdevingut una de les més novadores i brillants del segle XX. És suficient recordar noms com els de Jorge Luis Borges, Mario Benedetti, Pablo Neruda, Idea Vilariño, Octavio Paz etc. que, sense dubte, deixen una petjada dins l'obra de l'autora.

LUÍS SERVERA

Hotel Rural Es Figueral Nou
Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

SALUT

Artrosi de cadera - II

Tipus de tractament

A l'entorn de l'artrosi de cadera hi ha tres tipus de tractament:

- 1) No fer res
- 2) Tractament mèdic
- 3) Tractament quirúrgic

No fer res

No hi ha dubte que el malalt és el que mana i dona ordres. Si no vol medicar-se és molt lliure per no fer-ho. Té raó o no en té. El temps ho dirà. Amb aquesta actitud segur que no tindrà cap efecte secundari a causa de la medicació que ha deixat de prendre.

Tractament mèdic

Atenir-se a un tractament mèdic vol dir que tractam la malaltia amb la medicació de què disposam actualment. És l'anomenat tractament conservador. Aleshores, què se li ha de

dir al malalt?

– Que eviti tot quan sigui possible sobrecarregar l'articulació. No carregar pesos. Evitar caminar per terrenys desiguals, com per exemple a un puig o terrenys amb pedres o terrosos. Evitar caminades llargues. Descansar cada dos-cents - cinc-cents metres. Evitar l'obesitat, menjar per viure, no viure per menjar.

– Desplaçar-se si és possible amb bicicleta.

– Fer exercicis per augmentar la musculatura de les cuixes (Ja s'explicarà com fer-los).

Tractament quirúrgic

Actualment disposam de medicaments que en la fase del començament de l'artrosi és quan millor actuen. No molesten l'estómac i ajudaran molt a frenar l'evolució, millorant

la mobilitat i, en conseqüència, el dolor.

Quins medicaments són aquests?

Per un costat hi ha la glucosamina, sulfat que es presenta amb sobres. Es pren un sobre diari durant dos mesos, es descansa i es pren un altre tipus de medicació, per tornar a repetir els sobres que havíem pres abans.

Durant aquest període de repòs es pot prendre un altre medicament que és el condroitin –sulfat en càpsules–, del qual en prenem dos diaris en una sola vegada.

Són dos medicaments que per no ser antiinflamatoris no tenen contraindicacions per a l'aparell digestiu.

Quin temps s'ha de prendre aquesta medicació?

Jo diria, sempre. Intercalar períodes de descans seguits de mesos de tractament.

Són uns medicaments que actuen sobre el cartílag, millorant i frenant el procés evolutiu.

(Continuarà)

MIQUEL LLABRÉS

Camí de Ca'n Tamos, s/n
 07230 - Montuiri
 Tel./Fax: 971 64 66 49
 clivetmontuiri@airtel.net

Clínica Veterinària

- medecina general
- vacunacions
- cirurgia
- raig X
- ecografia
- animals exòtics
- perruqueria
- .....

CONCERTAU HORA

LA IMATGE COMENTADA

La celebració de la festivitat de la patrona

dels músics, Santa Cecília, aquest novembre, és possiblement la data més indicada i adient per treure de bell nou a llum aquesta centenària foto¹, la més antiga que disposam de la banda de música de Montuïri. Una foto que data de l'any 1904, any en què Pere Sampol (el pare dels Sampols) encara jovenet, de 23 anys es va incorporar com a corneta, si bé al cap de poc temps tocava el bombardí i mentrestant actuava com a director. És més, pels informes

En el centenari de la fundació d'aquesta banda de música volem retre homenatge a tots els músics i persones que de qualque manera li han donat continuïtat fins als nostres dies

recollits dels seus fills (ara de més de 80 anys) va ésser ell mateix qui va reunir aquest esbart d'homes i joves, els quals, en certa manera donaren continuïtat a aquella banda que a finals del segle XIX dirigia Rafel "Escolà", una música a la qual entre d'altres hi havia en "Llull Vei", en Rafel "Ros", en Pep Sampol, n'Andreu d'"Es Molinar", son pare, es "Moliner Vei", n'Andreu "Moliner"...² més tard aquests tornaren vells o es moriren i es formà la banda que tenim aquí davant, uns músics, la meitat del quals, aproximadament, no sabien solfa però sí disposaven de molt de sentit musical. Aleshores ja assajaven a l'antiga casa de la vila, però en els primers anys tenien moltes dificultats en no disposar de llum elèctrica perquè a la vila no es va instal·lar fins alguns temps abans de 1920 i encara fins poc passat 1930 s'apagava a les 11 de la nit. Això dificultava molt els assajos i més tenint present que la majoria dels components eren foravilers o menestrals.

Hem de considerar, per tant, que l'actual banda ja és centenària, en haver tengut continuïtat ininterrompudament durant 100 anys. Aquest director ho fou des de 1904 fins a 1946 i successivament i fins al segle XXI ho han estat Rafel Miralles "Putxo", Bartomeu

Sampol, Joan Socias "Vermell", Baltasar Pocoví "de sa Mata", Pere Miralles "Malherba" i Miquel Àngel Bisbal.

Els 16 d'aquesta foto que comentam són (començant per l'esquerra): Pere Sampol, Pep Fuster "Pulit", Antoni "Carranxo", Pere Miralles "Putxo", Tomeu Sampol, Rafel "Serena", Biel "Gallet" (bombo), en "Neo" (caixeta), en "Serralet", Joan S a m p o l , Ventura Roca "Piedós" (baix), Miquel Miralles "Rua", Antoni M a r t o r e l l "Vollandí". (de

damunt es Pujol), Pep "d'Es Dau" (es Sifoner), mestre "Lluïset" (de Manacor, que venia a ensenyar música) i un "Serral".

Abans d'aquesta música, com hem dit al principi, n'hi va haver d'altres, però en haver-se fet malbé la documentació històrica, no disposam de dades i de dates feaents. Consta que l'any 1922 i amb motiu de la inauguració de la plaça de la Constitució (actualment plaça Major) "hi participaren els cossiers i sa música"³. I posteriorment i per divergències polítiques a l'entorn de 1910 hi hagué una escissió i en conseqüència es formaren dues bandes: la del "cel" i la de "l'inferrn", o sia la dels conservadors i la dels lliberals; i qui dugué el trull de tot això fou don Miquel Ferrando per anar contra el seu germà Joan. Anys posteriors —pocs— es tomaren unificar i ja fins els nostres dies. I per molts d'anys!

O. ARBONA

1. La primera vegada la publicarem en el núm. 340, de juny de 1981.

2. Cfr. "Un poble, un temps" de Joan Miralles i Monserrat, pàg. 171.

3. Cfr. Llibre d'Actes de l'Ajuntament de 1922.

s'ha dit que... PER MONTUÏRI

Ara que per TV es parla de programes no aptes per a menors es tornen sentir veus criticant l'obra teatral que es va representar la nit de la segona festa de Sant Bartomeu; no perquè no agradàs, sinó perquè no era apta per als nins. L'Ajuntament, de cara a l'any que ve i posteriors, hauria de mirar d'oferir-la que pogués ésser contemplada per tots els públics.

Ja no se senten aquelles serenates que la nit de les verges proliferaven per diferents indrets del poble, sobretot emeses de davall les finestres o davant els portals de les cases on hi havia jovenetes. I avui en dia, mentre un solen ressuscitar tradicions, altres les deixen perdre.

Parlant del tema de la circumval·lació i en clau d'humor s'assegura que ara també ens passen vaixells pels nostres carrers. Serà que les llampugues i els verderols s'han acostat tant, que les venen a pescar a Montuïri? *(Veure foto a última pàgina confirmant-ho)*

S'han arreglat creus de tombes

singulars

Toni, un natiu de Son Fornés

del cementeri i no han anat a cercar si s'espenyaren degut al mal temps o a qualche malifeta.

Alguns propietaris de cases o solars per on està projectat obrir el carrer paral·lel al de Palma s'han mostrat disconformes amb la manera de procedir de l'Ajuntament. Se senten perjudicats en saber que hauran de pagar bastant més i alguns pensen fins i tot –han dit– iniciar accions legals. Ara bé, des de l'Ajuntament asseguren que amb aquesta obertura del nou carrer els propietaris hi sortiran guanyant. I... si és així, tots contents!

Encara es capten algunes queixes per poder agafar hora per a la consulta dels metges, sobretot si coincideix amb una substituta de l'encarregada d'atendre les visites.

A finals de més la gent comença a estar satisfeta pel bon temps. qualcú deia: "A la fi s'ha acabat s'estiu del tot".

També se senten laments i protestes perquè l'encarregat d'anotar el consum dels comptadors d'electricitat no ve el mateix dia del mes, i això fa que a vegades trobi tancat i després s'hagi d'abonar un consum inexistent.

Han caigut bastants palmes dels fassers dels graons, encara que no se sap de cap desgràcia personal, però alguns conductors temen i procuren deixar el cotxe a un altre lloc quan fa vent.

Quan un està content d'un triomf o gesta personal, convida i ho sol celebrar amb el seus o amb el més íntims. Però que invitin tot el poble, com fou el cas de na "Marga", i n'hi assistesquin gratuïtament més de 600 a sopar i espectacle, no és corrent. I fou així!

Després de tallar el pany de les barreres d'una caseta de damunt Sa Cova robaren una furgoneta, no se sap qui. I dia 30, en observar la mancança, els propietaris romanqueren bocabadats.

Mentre l'equip de 3ª nacional en

singulars

En Franco de Montuïri

10 partits ha aconseguit 4 gols, els alevins en 4 partits n'han fet 28. I ja es parla de permutar els entrenadors!

EN XERRIM

ORTOPÈDIA

CENTRE ORTOPÈDIC PALMA

- Ajudes tècniques
Cadires de rodes, llits sanitaris, grues, caminadors...
- Plantilles a mida
- Òrtesi i pròtesi
- Ortopèdia esportiva
- Departament de mastectomia

C/Reina Esclaramunda, 4 - 07003 Palma

Tel.: 971 717 933

L'AJUNTAMENT INFORMA

Avantprojecte de la Ronda

La Direcció General de carreteres del Consell de Mallorca ha presentat a l'Ajuntament de Montuïri un estudi de l'avantprojecte de la Ronda de Circumval·lació a realitzar a la confluència de les carreteres de Palma, Sant Joan i Lloret

Tal com ja havia anunciat el Batle de Montuïri, Gabriel Matas, s'han mantingut una sèrie de reunions amb els responsables de la Direcció General de Carreteres del Consell de Mallorca, amb la intenció de poder solucionar la problemàtica que suposa el gran nombre d'autocars, camions i vehicles pesats que conflueixen en aquest punt del nostre poble. Ja s'ha redactat un primer estudi per poder crear la Ronda de Circumval·lació, la qual cosa suposa un pas endavant per poder continuar en el que seria l'avantprojecte.

↑ Els tècnics del Consell de Mallorca han redactat el plànol de l'avantprojecte del que seria la futura ronda de circumval·lació que solucionaria el pas de vehicles pesats per dins el casc urbà

Per a la fira d'enguany està previst que el mercat medieval que fa dos anys s'instal·la al Molinar enguany sia un mercat d'època que també estarà situat al mateix indret ↓

Novetats de la fira

Importants novetats en la XXVI edició de la "Fira de Sa Perdiu", que enguany se celebrà dia 5 de desembre

La novetat més important és el trasllat del concurs de perdius a la Pista de bàsquet d'Es Dau. El motiu d'aquest canvi és el gran nombre de participants en el concurs de Sa Perdiu, que any rera any es va incrementant, i que ha fet que el lloc habitual de la seva realització (Es Graons) quedàs petit. De la mateixa manera des de l'Ajuntament i la Societat de Caçadors de Montuïri es pensa que, amb la nova ubicació, seran molts més els visitants que podran gaudir d'aquest concurs.

Mercat d'època en el Molinar

També es podrà visitar enguany el Mercat d'època que se instal·larà al Molinar. Un mercat en el qual es podrà veure i comprar tot tipus d'artesania i productes agrícoles.

Llibre dels XXV anys de la Fira de Sa Perdiu

L'Ajuntament de Montuïri i la societat de Caçadors, presentaran un llibre commemoratiu dels XXV anys de la Fira de Sa Perdiu. La realització i recull d'informacions per poder realitzar aquest llibre ha corregut a càrrec de Joan Socias.

Cata de vins locals

L'Ajuntament de Montuïri conjuntament amb la confraria "Tasta vins" ha organitzat per aquesta edició d'enguany de Sa Fira de Sa Perdiu, la primera cata de vins locals, a la qual es podrà comprovar l'alt nivell de qualitat que en poc temps s'ha aconseguit amb les vinyes del nostre terme.

Tant la conferència del Dr. Llabrés (↑) com la que tractà d'Extremadura (↓) foren seguides amb molt d'interès

d'octubre en els baixos de l'Ajuntament tengué lloc el que venia a ser la presentació oficial, a la qual hi va assistir la Presidenta de la Federació de Dones d'Acció Social i Família, Dolors Alemany. La Junta Directiva va romandre conformada així: Presidenta: Joana Ramonell Verger, Vicepresidenta: Joana M^è Verger Sastre, Tresorera: Margalida Beltran Cerdà, Secretària: Joana Roscar Nicolau i 10 vocals. Ja tenen previst per aquest trimestre dues activitats: Taller de cuina nadalenca i taller de decoració nadalenca.

11

Xerrada sobre compostatge

Dia 14 i dins el lema "Mallorca recicla" tengué lloc una xerrada sobre compostatge domèstic, la qual fou molt interessant.

Presentació d'un llibre

Dia 15 d'octubre a la sala d'actes de l'Ajuntament es va celebrar la presentació del llibre de poesia "Devocional" de Martha Elena Valiente amb les intervencions de Josep Arnau Estrades (cantautor), Josep López Sánchez-Varos i Lluís Servera Sitjar (presentadors). La pròpia autora llegí uns poemes i Elisabet Ginard i Tomeu Nicolau amb un interpretació musical concloueren l'acte.

Homenatge a "Marga"

El mateix dia 15 en el complex Es Revolt tengué lloc un homenatge

(Continua a la pàgina següent)

Dinar al Puig

A benefici de les obres de la parròquia, el primer diumenge d'octubre, dia 3, es va celebrar al Puig un dinar al que hi participaren un bon grapat de feligresos. Fou un èxit, tant de participació com d'obtenció de superàvit.

Presentació de "Dones Montuïreres"

Després que el passat gener s'haguessin constituït en assemblea, un bon grapat de dones de la vila varen acordar la fundació de l'Associació de Dones Montuïreres d'Acció Social, com també foren aprovats els estatuts i realitzats els tràmits preceptius per a la seva legalització. El passat 7

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
 Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

Els sis que varen intervenir a la presentació del llibre de Martha Valiente ←

Les tres bunyoleres de la nit de Verges en el Club de Majors →

(Ve de la pàgina anterior)

multitudinari a Margalida Pocoví "Marga", pel seu èxit en el concurs "Camí de l'Èxit". A més del sopar la

pròpia guanyadora del concurs, juntament amb la majoria dels i les que intervingueren en el certamen, oferiren un festival amb les mateixes

cançons que ja havien interpretat en el passat concurs, espectacle que fou molt aplaudit.

Agrupació de comerciants

El passat dia 18 d'octubre es va aprovar la constitució d'una agrupació de comerciants de Montuïri creada a iniciativa de l'Ajuntament per defensar els interessos generals d'aquest col·lectiu. Hi eren presents la majoria d'interessats.

Patronat de Música

El vespre de dia 29 tengué lloc una assemblea general extraordinària convocada pel Patronat de Música a la qual es va exposar la situació generada a partir de les mesures adoptades per la professora Margalida Vaquer. S'acordà negociar amb la persona interessada.

Tercera Edat

L'Associació de Persones Majors va celebrar la nit de les Verges amb una bunyolada "a voler" per a tots els associats que hi volgueren participar en el local social. I dia 27 d'octubre tengué lloc una excursió cultural. Visitaren el Palau de l'Almudaina i el Parlament i després dinaren a Son Pardo.

L'Associació de Gent Gran també va celebrar la vetlada de les verges amb bunyols en Es Revolt i dia 28 a can Pieres tengué lloc una interessant conferència sobre "Extramadura, terra de conqueridors".

Cal dir que tant aquesta associació com la de Persones Majors han iniciat el curs amb molta activitat, com gimnàstica, ball de saló, danses del món, treballs manuals, "thaichí" i altres que s'hi afegiran.

LAPIS

joies per a tots

- Taller propi artesanal
- Gran varietat de dissenys i preus
- Certificat de garantia i autenticitat

Obert 7 dies a la setmana, de 9,00 a 19,00 h.

Ctra. Palma - Manacor, Km 28 • 07230 Montuïri, Illes Balears
Tlf. 971 16 16 00 • Fax 971 64 64 27 • www.lapis.com.tr • palma@lapis.com.tr

Les plantes i la seva importància per a la salut

En els darrers anys s'ha redescobert el valor dels remeis naturals, i la medicina torna a fer un ús cada vegada major de les plantes curatives. Els seus efectes són més lents però els seus resultats són millors a llarg termini, especialment, en malalties cròniques. La medicina i la botànica sempre han estat unides, malgrat que la química farmacèutica s'hagi desenvolupat enormement. En l'actualitat el 25% del medicaments prescrits contenen alguna substància derivada dels vegetals. És curiós que aquesta proporció va en augment a mesura que es coneixen i s'investiguen millor les plantes medicinals.

En el segle I Discòrides va escriure una obra que comprenia tots els remeis que ofería la naturalesa amb especial dedicació a les plantes medicinals. La va traduir al castellà Andrés de Laguna en el s. XVI, obra que serví de receptari de consulta de plantes i remeis útils per a cada malaltia.

A partir de segle XVIII els metges construïren les seves receptes a base de plantes, per prescripcions en funció de productes químics extrets de plantes. Els èxits de la química farmacèutica feren oblidar fins fa pocs anys els remeis naturals, tal

com ens ho ofereix la naturalesa.

Però l'eufòria de la química farmacèutica no ha durat molt, ja que a l'actualitat s'està redescobrint el valor de les plantes medicinals, que són tan efectives o més que els fàrmacs i amb menys contraindicacions. No oblidem, emperò, que cap tractament, sigui amb plantes o amb fàrmacs, pot compensar els trastorns digestius deguts a una alimentació incorrecta.

La salut no és fruit de l'atzar sinó més bé conseqüència dels hàbits de vida i, en especial, de l'alimentació.

Queda clar que els medicaments presenten certs inconvenients, però també és de sentit comú que les plantes recol·lectades i receptades per "aficionats" poden resultar també molt perilloses. L'ideal és que els preparats a base de plantes siguin correctament identificats, dosificats i preparats per un professional farmacèutic, segons prescripció d'un metge coneixedor de les seves propietats. Això és el que anomenem "fitoteràpia" a la qual modernament es tendeix i que a la fi acabarà amb la divisió una mica artificial entre plantes i medicaments.

El món sencer s'ha beneficiat de les plantes medicinals i alimentàries, procedents d'Amèrica com cacau,

àloe, blat de les Índies, i altres com la tomàtiga o la patata.

Com a dada curiosa citarem aquelles paraules d'Hernán Cortés el 1522 a l'emperador Carles I d'Espanya i V d'Alemanya: "Prec a V. M. que no deixi passar més metges a Nova Espanya (Mèxic), ja que curanderos indis n'hi ha de suficients i perquè a Hernán Cortés aquests curanderos li han curat una ferida en el cap que els metges espanyols no han estat capaços de curar".

En definitiva, confiïm molt que se segueixin descobrint nous "remeis" en el gran magatzem natural que és sobretot la selva amazònica, però no oblidem mai que el seu ús racional i científic de les plantes, basat en l'experimentació química i farmacològica, és l'única forma segura d'utilitzar correctament les plantes medicinals sense oblidar que "la naturalesa col·loca sempre el remei al costat del mal" i que les plantes són les nostres companyes de viatge i el nostre suport mentre romanguem en aquest món.

APOTECARI

BIP Super Montuïri
supermercados Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria • Xarcuteria

Panaderia • Fruita i verdura • Begudes • Neteja

I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n

Tlf. 971 64 67 60

Montuïri

2en1

PLA DE PREVIS

Estalvi fiscal i rendibilitat garantida

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Pere Ribas Cerdà "Xorri" i Dolors Mesquida Rodríguez "Lola"

La desgràcia ha unit més el matrimoni

En Pere nasqué a Montuïri el 17 de juny de 1936. "Lola" va néixer a Palma un 20 de desembre de 1943.

Unes breus notes per situar-nos millor: ell actuava de representant i viatjava per tota l'illa visitant els seus clients; era la seva feina. De nin, durant el temps corresponent assistí a les classes a la Sala Mariana amb don Josep Estelrich i en Miquel "Pieres".

"Lola" estudià a Torrevieja (Alacant). Va fer el batxillerat a l'Institut "Saavedra Fajardo" d'aquesta província.

Es casaren el 2 de febrer de 1967. Tenen tres fills: Bartomeu, Cati i Maria José ("Tete"), ja majors.

La vida del matrimoni canvià radicalment a rel d'un accident que en Pere tingué damunt la carretera fa anys. Desde llavors els viatges i consultes a metges especialistes han estat constants fins que quedà gairebé immobilitzat dins una cadira de rodes. Una altra conseqüència del fet fou que ha romàs amb certes dificultats per expressar-se. Li costa. Es limita moltes vegades a monosíl·labs.

Han passat els anys. "Lola" en mig de la desgràcia, dins les preocupacions i el cop emocional que rebé, va anar recuperant-se lentament. De

caràcter optimista actualment no diem que ho vegi tot color de rosa, però mira la vida amb un caire de conformitat. Constantment al servei d'en Pere. Ell, sempre pendent de la seva esposa, no només en la coses quotidianes i materials; es nota que li té una admiració i respecte, detall que no ha escapat a l'entrevistador. Ha experimentat un gran canvi interior. Aquella rialla optimista que estàvem acostumats a veure en ell, abans de la desgràcia, ha desaparegut de la seva cara.

Vegem com ha estat part de la seva vida i com és avui. Què senten interiorment i què opinen els dos.

Preguntam a "Lola" mentre en Pere escolta atent.

- Com i quan tingué l'accident en Pere?

En Pere es gira a la seva dona i ella contesta:

- L'onze d'octubre de 1997, ara fa set anys, en Pere estant ocupat en la seva feina i anant en cotxe, tingué un infart cerebral. Inconscient dins el cotxe, es desvià cap el carril contrari i un altre vehicle li pegà de costat. A conseqüència de l'accident poc temps després sofria una hemorràgia cerebral que complicà més la seva situació. Des de llavors l'han visitat i tractat nombrosos metges. Ara, ja estabilitzat, estam més a ca nostra.

- Com transcorren el dies per a vosaltres?

- Els matins -diu ella- diàriament, sobre les 10, ve la treballadora familiar Magdalena Mayol. L'aixecam del llit, el rentam i el posam a la cadira. L'afait i li don el berenar portant-lo davant la TV, que l'entretén molt. A la una, dinar i descansar unes hores. Sobre les 5, berenar un poquet i li ajud a fer alguns exercicis físics. Aquesta gimnàstica li va molt bé. Més tard li don el sopar i poc temps després, a dormir. Cada dues hores m'aixec per canviar-lo de postura. Tots els dies, igual.

- Tots els dies igual... Ens imaginam com estarà en Pere. I tu, com estàs d'ànims quan arriba el vespre?

- Estic acostumada a aquest treball i el fas amb molt de gust. Si en Pere es troba bé, jo també hi estic. Uns dies som optimistes i altres pessimistes... La vida és així.

Ens dirigim a en Pere.

- Ens demanam si t'hauríem de fer aquesta pregunta, però... et fa il·lusió sortir per anar a algun lloc?

Mou el cap negativament quan

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

ens diu:

– No. Aquí, dins ca nostra, estic molt bé. M'agrada anar a Lluc.

Diu unes paraules inintel·ligibles girant-se a la seva esposa i ella somriu. Hi ha una mirada significativa entre ells dos. Ella pren la paraula:

– Bé –ens diu–; aquí hi ha una petita història que et contaré breument. Resulta que un dels darrers viatges que férem els dos a Lluc amb altres malalts i impeditos del poble, pujant amb l'autocar antre penyes i verdor, en Pere es girà a mi i em digué: t'estim. Les llàgrimes acudiren als meus ulls i li vaig estrènyer fort un dels seus braços. No ens diguérem res més en tot el camí però ens entenquérem perfectament. Una vegada haver anat a besar la Mare de Déu i després de dinar ens asseguérem davall una alzina un poc separats del trull. Allà, conversant sense que ningú ens molestàs, rememoràrem el temps passat, i fou com si haguéssim tornat 25 anys més joves. Puc dir per part meva que vaig tornar a reenamorar-me d'en Pere, valga l'expressió. Ell també ho recorda sempre i desitja anar a Lluc per estar altra volta junts, davall aquella alzina.

En dirigim a "Lola".

– Dins la vida totes les persones solem tenir alguna il·lusió, alguna curolla, un desig amb ganex que es faci realitat. Tens tu alguna aspiració?

– Sí. Desig, com és natural, que en Pere es posi bé. Ell és l'eix de la meua vida. M'allargaré un poc més: fa temps només resava per en Pere però a rel de viatjar a Lluc amb les altres persones malaltes, impossibilitades, res també per tots ells.

– Et trobes reclosa, amb ganex d'espaiar-te o viatjar per canviar un poc d'ambient?

"Lola" es posa a riure davant la pregunta.

– No, ni em trob reclosa ni ferma en absolut. Estic molt bé aquí. Em demanaves abans si tenia alguna il·lusió. La meua il·lusió és cuidar en Pere, estar al seu costat i que no li falti res. En quan a viatjar, no en tenc gaire ganex. Mira: amb la meua

mare, quan érem més joves, viatjàrem molt. Conec tota Espanya. He visitat Itàlia, Alemanya, França, Àustria, Suïssa, Bèlgica, Txecoslovàquia, Hongria, Liechtenstein, Portugal, Polònia, Ceuta... Melilla...

– **Basta, basta! No anomenis més països. Ens has esmentat quasi totes les nacions europees. Quin país és el que més t'ha cridat l'atenció?**

(Direm, mentrestant, que en Pere segueix el nostre diàleg, gaudint de la conversa).

– El país que més m'ha impressionat per la seva bellesa; Hongria. El que més m'ha afectat: La visita que férem al camp de concentració de Mathausen, a Àustria. Estava tot net i ordenat, però quan passàrem per les sales de gasajar i els forns crematoris, sentírem horror pensant en les pobres víctimes. Unes plaques exposades duïen els noms dels essers que hi perderen la vida, entre ells molts d'espanyols. A la sortida entraven un grup d'israelites amb aquells bucles que els sortien de baix del capell. Només els vaig mirar en silenci, però vaig sentir l'impuls de demanar-los perdó.

En dirigim a Pere:

– **Són difícils de passar els dies, Pere?**

– Passen molt lentament–contesta–, però sempre tenc la companyia de la meua dona. No em deixa mai. A vegades tenc ànim per llegir un poquet, però em cans aviat.

Miquel Mesquida "de sa Font Bosseta" i Dolores Rodríguez (d'Alacant), pares de na "Lola", el dia que es casaren, l'any 1940

– **"Lola", a què et dedicaves abans de cuidar en Pere?**

– Anava a netejar a les cases. També vaig fer feina a una fàbrica de sabates de Palma. A rel de l'accident ho he deixat tot, com és natural.

– **Et queda temps lliure per dedicar-te a algun hobby?**

– L'esment que tenc a en Pere i les feines de la casa m'absorbeixen gairebé tot el meu temps.

En aquests moments dona berenar al seu marit, li fa fer uns moviments gimnàstics i el fa caminar del

(Continua a la pàgina següent)

Restaurant (DIMARTS TANCAT)
Ca's Carboner

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Bufet diari de dilluns a dissabte
 Mè, porcelletes, porcelles i altres plats per dur-se'n

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
 07230 MONTUÏRI

(Ve de la pàgina anterior)

seu bras.

– Això li he ensenyat jo –ens diu rient–.

– Tornem a la pregunta anterior –deim a "Lola" després que ella i en Pere s'han assegut de bell nou–. Quan eres més jove recordam que t'agradava molt la lectura. Dins el teu poc temps lliure, pots llegir alguna cosa?

– Puc llegir molt poc. Només amb en Pere el que feim és seguir el programa "Cine de barrio"...

S'interromp amb una rialla que no pot retenir.

– Tu saps aquelles pel·lícules a les quals les deien despectivament espanyolades i moltes altres que no eren resistidores. Idò ara en Pere i jo fruïm amb elles.

No pot contenir les seves rialles.

– Però vaja –continua–, el meu hobby, si es pot dir així, la meva dedicació és cuidar en Pere i estar amb les nétes, ajudant-les especialment en els treballs del col·legi. Estic molt pendent de la família.

– En Pere diu que els dies li passen lentament. Hem de suposar que a tu...?

Es gira. Els ulls alegres.

– A mi em passen volant les hores. Estic sempre molt ocupada i sobretot pendent del meu home. No t'estranyi. A rel de l'anècdota que t'he citat abans, cada dia l'apreciï

més. N'estic empegueïda de dir-ho: He tornat redescobrir en Pere.

– Què opines, "Lola", de l'alliberació de la dona?

– Molt bé, molt bé. Era hora que les dones demostràssim la nostra vàlua. Ara bé, hem d'anar alerta a passar-nos.

– Hem conegut la teva família paterna. Pots donar-nos algun detall dels teus padrins materns?

– Ah! Tenc molts bons records d'ells. Ara només vull puntualitzar que la meva mare morí quan jo tenia uns tres anys. Quasi no la vaig conèixer. El meu pare es casà més endavant amb la meva mare actual, que era germana de la primera. El meu padrí treballava a La Línea de la Concepció, es dedicava a adobar i posar a punt tota casta d'embarcacions. Era, segons sentia a dir, un bon especialista. Cada dia anava a treballar al Peñón de Gibraltar.

– Un altre desig compartit per vosaltres?

En Pere s'avança en la contestada. Li ajuda la seva dona.

– El que desitjam... ho pots suposar. Voldríem... el dos, que jo em posàs bé, com ja ho hem exposat, i anàssim junts durant un cert temps, vora la mar, a fruit de la tranquil·litat d'una platja deserta, asseguts damunt l'arena i escoltant les ones de la mar.

"Lola" li agafa un dels seus braços amb afecte quan li diu:

– Ho has dit molt bé. Això desit-

jam. Sobretot estar junts.

– Algun personatge que admires? –preguntam a "Lola"–.

– Sens dubte: Teresa de Calcuta.

– Pere: què enyores del temps passat?

– L'activitat que duia. Em manca –ens diu ell–.

– Què opines "Lola" de la societat actual?

– Una locura –contesta–; només anam al que ens interessa a cada un de nosaltres. Pensar que en el tercer món, per exemple, hi ha molta gent necessitada... Falta solidaritat. Falta germanor.

– I... com veus el futur de la humanitat, d'aquesta societat de la qual tots hi formam part?

– És preocupant –contesta–, no sé si contest al que em demanes. El temps que vulgarment deixàvem la clau al pany, ha passat. Era una altra època. Evolucionam negativament. Totes les notícies que rebem indiquen que estam dins una espiral de violència.

En efecte, dóna que pensar el nostre futur si seguim els esdeveniments tràgics que assoten el món. És més, la nostra societat ha tornat cada dia més pragmàtica. El materialisme s'està apoderant de nosaltres. Ho volem tot i ho volem tot d'una. Som exigents en totes les nostres reivindicacions, no admitem excuses. No sabem posar-nos dins la pell dels altres. Som tolerants? Respectam l'opinió de la resta? No sempre.

Tal volta la resposta –sens dubte– a aquest estat de coses està en la petita història que ens relata "Lola", quan en un moment determinat en Pere li diu: "T'estim". És un petit detall, però molt emotiu i significatiu.

No podem anar pel món pensant que tot el qui trobam al nostre camí és un contrincant. Més bé la comunicació, el tracte entre les persones hauria de ser de fraternitat.

No volem que ens qualifiquin de moralistes –tenim molt per aprendre de la vida– però pensam que els dos entrevistats han posat de manifest com haurien d'esser les relacions humanes.

MIQUEL MARTORELL ARBONA

PREFABRICATS

FABRICACIÓ DE

BALUSTRADA I

BIGUES DE Tauló

IMITACIÓ FUSTA

Servei de transport propi per a tota l'illa

Magatzem i oficina

Ctra. Palma-Manacor, km. 28,5 • 07230 Montuïri (Mallorca)

Tlfs. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95

Tlf. particular: 971 64 61 73

El rellotge de l'església, un dels més ben conservats de Mallorca

Avui ja es pot considerar com un rellotge històric el que fa més de cent anys es va instal·lar a l'església de Montuïri perquè assenyalàs les hores. Era en temps del primer mandat del batle Joan Garau Bunyola, l'any 1898 quan el nostre Ajuntament va acordar adquirir aquest rellotge. Una peça que convé conservar amb molt d'esment perquè, segons el rellotger que l'ha revisat i arreglat algunes vegades, Fernando Fernández Andrés, "a Mallorca n'hi ha d'altres d'aquestes característiques, però tan ben conservats com el de Montuïri, no". I encara afegia que "el pèndul i la maquinària són extraordinaris, és més, la laminilla del pèndul amb els seus ornaments són d'un valor molt apreciat i els cables d'acer per sostenir els pesos, són molt gruixats". I ho deia amb tant de coneixement de causa que fou ell mateix fa uns 25 anys —més o menys, no ho sabia amb exactitud— que els va substituir pels que hi havia. Aleshores eren molt prims i ja s'havien espenyat un grapat de vegades. "Millor dit —ens afirmà—, estaven a trossos".

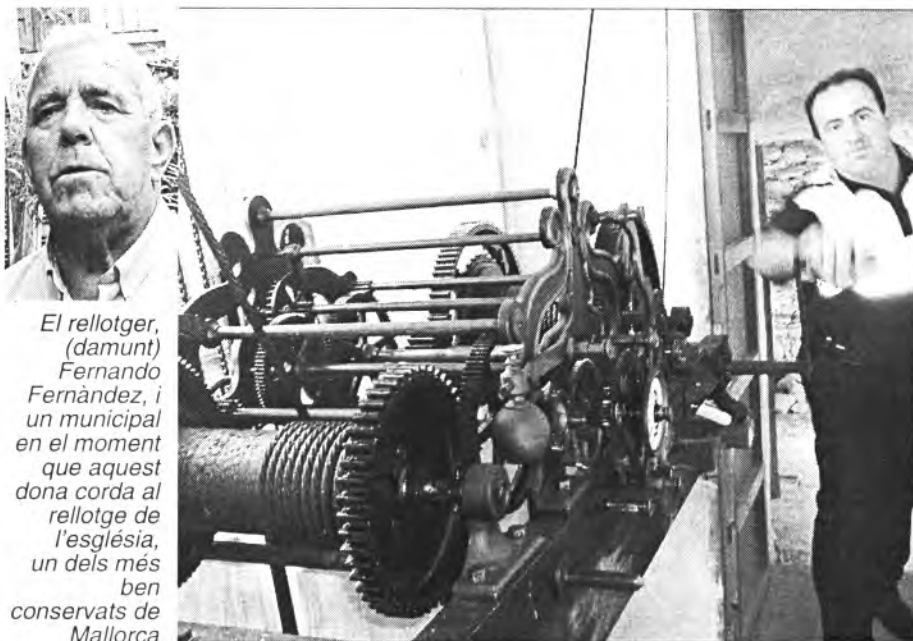
La darrera vegada que va haver de venir fou per canviar l'esfera que també s'havia espenyada i també va haver de canviar les busques perquè "ja no estaven així com toca, concretament estaven a punt de caure".

Del nostre rellotge fa uns anys va haver de redactar la següent

FITXA TÈCNICA

"El rellotge està situat a l'església, davant l'Ajuntament. L'esfera és de vidre pintant. Deu fer 1'50 metres de diàmetre, amb xifres romanes i agulles d'estil Lluís XVI. Aquesta esfera sembla que no fou muntada en la mateixa data que la màquina. A contrallum es pot llegir la marca del fabricant "Viuda de Murua. Vitoria". El model del mecanisme no coincideix amb altres observats d'aquest mateix fabricant.

La forma de la construcció indica que probablement va esser fet per Moisès Díez. Aquesta màquina fa 1'60 metres de llarg per 60 cms.

El rellotger, (damunt) Fernando Fernández, i un municipal en el moment que aquest dona corda al rellotge de l'església, un dels més ben conservats de Mallorca

d'ample de la seva base i 50 cms. d'alçada. És de construcció robusta amb unes platines de fosa molt ornamentades. La gran roda del barrilet és especialment reforçada. Té les clavilles per fer funcionar el martell de la campana en aquesta roda. No he pogut observar els pesos perquè estan amagats dins el forats. S'han fet unes guies a ambdós costats de la porta de l'església.

L'escapament és de clavilles llimades tipus Lepante amb 36 clavilles col·locades a la roda llisa de 5 braços.

El pèndul fa 1'15 metres i és compost per la suspensió de dues làmines d'acer, vara de fusta i lletilla de ferro fos ornamentat, amb les lletres RA (retardar-avançar el rellotge).

Té una autonomia de 8 dies. La feina de donar corda al rellotge no ofereix dificultats perquè té un allotjament prou espaiós i l'escala de caragol és ampla i amb molt de llum".

Els municipals de la vila són els encarregats de donar-li corda, de posar-lo d'hora i de retardar-lo o avançar-lo quan es fa necessari.

O. ARBONA

RESTAURANT

ES
REVOLT

Especialitat en

Pa amb oli amb sípia • Frit

Carr. vella de Palma, s/n • Telf. 971 64 66 00 • Montuïri

Rosa Maria Gomila Ribas, jove doctora amb ciències químiques

Obtingué el doctorat amb la qualificació d'excel·lent *cum laude*

Quan un montuïrer o montuïrera assoleix un objectiu eminent és mereixedor que sia divulgat, tant la persona com el fet. I aquest és el cas de Rosa Maria Gomila Ribas, una jove que nasqué a la vila el 9 d'agost de 1975 i que, per tant, té 29 anys. És filla d'en Pere "Rafaler" i de na Catalina "Tous", que tenen el seu domicili al carrer de La Penya.

Na Rosa de nina després d'haver anat a ca ses Monges va cursar dos anys al Col·legi Joan Mas i Verd. Però en tenir 8 anys es traslladà tota la família a Ciutat i de llavors ençà i per espai d'anys sols venien a Montuïri els caps de setmana. El batxiller i COU els féu a l'Institut Ramon Llull i tot seguit començà a la Universitat, a Palma, on va obtenir la llicenciatura en Ciències Químiques l'any 1998 i la tesina amb la qualificació d'excel·lent. Mentrestant va treballar a l'àrea de Química Orgànica de la Universitat de les Illes Balears en temes relacionats amb la síntesi de receptors molecu-

lars, sota la direcció del Dr. Jeroni Morey.

Ja llicenciada començà a preparar

la tesi doctoral amb beca de col·laboració amb el catedràtic de Química Orgànica de la UIB, Dr. Saá, per a la investigació de catalitzadors per a síntesis enantioselectiva, l'any 1998. I la preparació de la tesi doctoral la féu sota la direcció dels doctors Pau Ballester i Christopher Hunter, començada l'any 1999 i acabada enguany.

– **Quan et presentares al doctorat?**

– Dia 17 de setembre passat davant un tribunal format per cinc doctors, catedràtics tots: un de Madrid, un de Barcelona, una de València i dos de Palma. L'exposició va durar uns 40 minuts i després em feren diferents preguntes sobre el tema. En total la sessió va arribar a una hora i mitja. Posteriorment el tribunal em va concedir la qualificació d'excel·lent *cum laude*.

– **Des que ets doctora, què fas?**

– Actualment treball cada dia en el laboratori de la Universitat. Fa un any que em feren un contracte per als serveis científicotècnics i allà faig anàlisi d'aigües, sobretot naturals i residuals.

– **I quan preparaves el doctorat, què feies?**

– A més de la preparació pròpia, vaig publicar 9 articles a revistes especialitzades, tots en anglès, i en tenc dos més d'enviats en procés de revisió, dels quals un ja ha estat acceptat. Per altra part he anat quatre vegades a Anglaterra amb estades d'un mes de duració, a Sheffield. Altres vegades he anat a Barcelona per fer anàlisis.

– **Què penses fer ara? És de suposar que no sempre faràs anàlisis. Qualque dia et prepararàs per a càtedra d'universitat.**

Montuïri

971 646 460

Bar Can Pieres

– Si vols fer feina a una universitat has de fer més coses. Per exemple te n'has d'anar fora...

– És això que penses fer?

– En aquests moments ho estic pensant. Ara tenc aquesta feina, que és un contracte i està molt bé. I és per a tot aquest curs, prorrogable. Té possibilitats de futur, i clar, si vols viure a Mallorca és una molt bona opció, perquè la carrera acadèmica és complicada.

– Però no estaràs fent anàlisis tota la vida. Qualque dia et poden dir: no et necessit.

– La veritat és que té possibilitats bones. Podria sortir una plaça i tot. Però això són coses que pens jo a través del que veig. I és per aquest motiu que he decidit esperar tot aquest any i veure què passa, ja que tenc el contracte. La meva opció seria anar a fora a fer un *post doc* de dos anys, a l'estranger i després tornar. Amb uns premis d'investigació "Ramón y Cajal", "Juan de la Cierva"... que són els que donen a investigadors contractats. I després has d'esperar que surti qualque plaça a alguna universitat. Són per quatre anys i després pots tornar a la teva universitat. T'ho paga el Ministeri.

– On aniries a fer un post doc?

– Possiblement als Estats Units, ja que allà el meu director de la tesi hi té bastants d'amics. Concretament a Califòrnia, que és el lloc on em faria

més il·lusió.

– Un poc lluny...

– Sí. No és com anar a Anglaterra o Alemanya, que si tens cinc dies de vacances pots venir; però des dels Estats Units és molt més car i molt més lluny. Una amiga meva que hi ha anat sols vendrà un pic a l'any.

– I oposicions?

– Si hi ha qualque plaça a alguna universitat, pots fer oposició. Això fa que hi hagi poques possibilitats que et quedis a Mallorca. I per altra part, l'àrea de química orgànica de la Universitat de les Illes Balears, que és on he estat, està bastant saturada i ja hi ha gent a bastament... i no és que sigui un departament en creixença.

– De professora adjunta o associada...

– Ja n'hi ha a bastament, en l'actualitat. És una roda que genera gent i no la pot absorbir. Vertaderament si ho penses és complicat.

– Altres projectes?

– Podria ser que sortissin altres projectes... Però jo pens: Si això que jo ara tenc es convertís en una plaça fixa? Molt bé puc esperar un altre any; tampoc em corr pressa. Ara acab... i realment tenc feina.

– Abans d'acabar conta'ns un poc de la teva vida a Montuïri.

– Entre les nines que venien amb mi, quan tenia 7 o 8 anys, que ana-

va al Col·legi Públic, record na Maria Portell, na Maria Francisca Gomila, na Joana Serra, na Maria Gayà... Recentment, acabada la llicenciatura, he fet la tesi i he tengut poca relació amb Montuïri perquè fins i tot molts de dissabtes i diumenges he hagut de fer feina. Així i tot voldria estar més connectada amb Montuïri.

– Tens una altra germana...

– Sí. La meva única germana, na Margalida, ja llicenciada en Biologia, prepara també el doctorat en microbiologia. Té una beca per quatre anys i actualment està en el segon. Té 27 anys. En haver acabat, suposant que sia així, tendrem dues doctores a la família.

Foren les darreres paraules de na Rosa Maria. Tota satisfeta per haver assolit amb tant bona nota el doctorat, encara, en acomiadar-nos, no podia amagar la seva gaubança per aquest prestigiós títol, just ara acabat d'estrenar. Tant de bo que tenguí molts d'imitadors entre la joventut montuïrera! Li repetirem la nostra enhorabona.

O. ARBONA

E.S.
SES JARDINES
 CTRA. MANACOR, KM.29,3
 07230-MONTUÏRI
 TELF. 971646146

ADROGUERIA I ELECTRODOMÈSTICS

DE PLAÇA

Telf. 971 64 62 50 • MONTUÏRI

Comprant a la vila feim poble

Mallorcària IX

AJUDA: És la forma que sempre han utilitzat els mallorquins, tot i que en català estandar es digui "ajut".

ENSENYANÇA: Alerta a no perdre de vista aquesta forma. Ja sabem que també podem utilitzar la forma "ensenyament", però hem de saber que "ensenyança" també és una forma i una paraula ben correcta. Fins ara era més utilitzada que "ensenyament". No existeix cap raó per no usar-la, i si no ho feim anirem empobrint el nostre idioma.

GRUMER O BROMER: És l'animal marí de la família de les meduses que trobam sovint al nostre litoral. Es troba en suspensió prop de la costa en forma d'una massa gelatinosa que produeix fortes picades. A pesar que hi ha la paraula medusa, totalment correcta, els pescadors mallorquins han utilitzat aquests noms (que és una de les varietats de la medusa) per a designar el conjunt de tota aquesta classe d'animals.

MESSIONS: Alerta a no perdre les missions utilitzant la paraula "aposta" ("apuesta" en castellà, que deriva de la paraula castellana "apostar") en lloc de "missions" que és la paraula del referent mallorquí. Deixem anar d'apostes i usem "missions" i

El febrer de 1956 damunt Montuïri com per tot Mallorca va caure neu en abundància, tanta que encara es coneix per l'any de sa neu. I aquesta foto n'és testimoni, a la qual veim en Miquel Mascaró "Punta" amb el seu ca en el patí de cas Fraret

xerrarem millor el mallorquí.

BLAT DE MORO, BLAT DE LES ÍNDIES: Són les paraules mallorquines que tenim per designar la paraula castellana: *maíz*. Sovint no les utilitzam i pronunciam el castellanisme: *maís*. Alerta idò a no caure amb aquesta errada que encara que siguin dues paraules un poc més llargues de dir, són les correctes.

ESPANYAR: Paraula mallorquina que designa el fet de rompre, de fer malbé una cosa. Darrerament, inclús a l'Informatiu de la Televisió he sen-

tit dir la forma catalana *espatllar*.

Expressions mallorquines

Dur qualqu a escoltar es sermó: Significa enganar a qualqu amb mentides o embulls fent-li creure una cosa que a nosaltres ens interessa. Ho hem posat abans per a fer veure que no ens hem de deixar convèncer tan fàcilment.

Continuarem...

TOMÀS GARAU FEBRER

Poema Perfum

Rellisc pel teu nom agredolç
escal els fils de la teva rialla.

Vaig per la memòria com un cigne
dins un pou d'ombra.

La teva veu és un far,
un tros de fusta que du la correntia
des del sud llunyà fins a la meva costa.

No te'n vagis

Deixa'm el perfum
d'un sol record malferit
el meu nom dins la teva boca crispada,
qualsevol enuig

No m'oblidis del tot.

MARTHA ELENA VALIENTE

(Poema traduït per la seva germana
Ana i publicat al llibre "Devocional")

Restaurant Es Molí d'en Perons

Menú dies laborables • Cuina internacional • Parrilla

(Dimecres, tancat)

C/ Es Molinar, 51 • Tel. 971 64 65 08 • 07230 Montuïri

Esbós de la Història segons Berard **La carrera de Sant Jaume (1327) o via Làctia**

El Sant Jaume de Montuïri

El príncep Felip, tutor del rei Jaume III, fomentava la construcció de l'església de Sant Jaume, a Ciutat de Mallorca. L'arquitecte era Jordi Pujol i sobre la porta del temple, en el carrer dedicat també al sant, una imatge d'aquest, obra de l'escultor Tomàs, ens transmet, segons Ramon Medel, a l'estampa pelegrina de l'apòstol. Ja és sabut que existeix a Mallorca, des de l'Alta Edat Mitjana, un coneixement popular de les constel·lacions, sia per part dels pagesos o per part dels pastors, i així es parlava i es parla dels Ulls de Santa Llúcia (Càstor i Pòl·lux), l'estel de la tramuntana (polar o del nord), l'estels dels boers, l'estel de l'alba o de la matinada... i la Carrera de Sant Jaume, és a dir, la Via Làctia, que servia als pelegrins per arribar, anant a peu, a Sant Jaume de Galícia o Compostel·la. Així i tot, i que Sant Jaume sembla esser festa tradicional a les Illes, no seria fàcil en el segle XVIII trobar altars a les esglésies de la part forana dedicats al Sant. Abunden els Cristòfols, Antonis, Miquels, Joans, Catalines etc. però no els Jaumes. Si haguéssim de fer la nostra petita ruta pels camins de l'illa en honor a l'Apòstol, sortiríem de Palma camí d'Alcúdia, tot seguint les passes de Jeroni de Berard, i només podríem fer una aturada a Montuïri. Després de venerar el Sant dins l'espaiosa nau, sobre el retaule de l'altar major, observarem aquestes estructures arquitectòniques del nostre gòtic català o levantí, amb altres molts vestigis artístics medievals. La següent etapa ja seria a Montuïri, puix que Berard, en la seva descripció de l'església parroquial d'aquella vila, ens diu que «els arcs dels costats que inclouen quatre capelles són del mateix estil i només contenen els llenços pintats de la Mare de Déu del Carme, Santa Caterina de Sena, Santa Bàrbara, Santa Anna i Sant

Jaume, pintures antigues...».

Però en arribar a Alcúdia descobrirem el Sant Jaume titular de la ciutat, i ens explica Berard: «El seu altar major és antiquíssim, de tauletes i ornamentals vells, amb el titular Sant Jaume al front principal,

pintat i unit a cada costat. Fa poc temps han ajustat dos altars, un al gòtic rigorós i l'altre de tauletes petites pintades, de manera que aquests tres antiquíssims altars en formen un que ocupa tot el front del presbiteri, i encara en els costats n'hi ha dos més, no tan antics, que també van units al major i sobre aquests dos...».

Tot i que els alcudiençs eren in-

condicionals de l'Apòstol, no devia esser mai aquest invocat des de la seva trista vessant peninsular de «Santiago Matamoros», puix aquí, el sant que combatia al costat de la nostra gent contra les incursions de l'Islam era Sant Jordi, sant i cavaller, patró de confraria de cavallers.

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

(Publicat al Diari de Balears de 22 setembre 2004)

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

ESTIU 2004

Bona anyada, baixos preus**Tempestes, fibló, fort vent i calabruix**

L'any passat, el 2003, varem patir un estiu massa calorós, altes temperatures, sol fort, boirades, unes quantes tempestes que tot en conjunt va provocar una humida basca. Aquesta climatologia va afectar les persones pel fet que amb bascosa

calor hi ha poques ganes de fer feina. La mateixa cosa podem dir del bestiar que les hores de fort sol busca les ombres, té poca talent i no rendeix el que es considera normal.

També, essent que tan els arbres com les plantes són sers vivents per

obtenir d'ells molt i bon fruits, la meteorologia ha d'esser favorable, s'han de trobar còmodes. L'any passat fou desfavorable hi va haver escassetesa de certs productes hortícoles, essent un dels més afectats les tomàtiques que varen arribar a assolir un preu damunt la plena com no s'havia vist mai, fins a 6 € el quilo durant el mesos d'agost i setembre.

Enguany, afortunadament, l'estiu ha estat benèvol i favorable per als rendiments de les persones, bestiar i plantes en general, tot esser vivent ha viscut un estiu còmode. Condicions aquestes que juntament amb bon aliment hi ha hagut, salut i ganes de treballar. Com que de la feina surt el profit, hi ha hagut una generosa anyada de gairebé tot el que produeix la terra. La millor collita ha estat de melons, síndries i tomàtiques, tan en quantitat com en qualitat.

Tota vegada que hi ha abundància de productes agraris, en especial hortalisses, els preus s'han enfonstat. Segons notícies el pagès damunt la plena de les collides ha venut al majorista les síndries de 0'10 a 0'20 cèntims d'euro, els melons de 0'15 a 0'30 i la primera quinzena de setembre es podien comprar als pagesos que van a vendre per les places, 3 quilos de tomàtiques per 1 € i a 25 cts el quilo de síndria, a 40 cts, els melons. Ara això sí, tant els revenedors com botiguers i grans superfícies es venen a més alt preu.

Aquest fet durant els mesos d'agost i setembre bastants d'any passa el mateix. El motiu; ens trobam a la plena de les recollides de melons síndries, tomaques, pebres, mongeta tendra i altres verdures, i clar si n'aboquen a balquena els

La carabassera enfilada

*La carbassera és una planta de la família de les cucurbitàcies conreada majoritàriament en regadiu, de fulles amples i grosses i molt productiva. De les aptes per cuinar trobam la **Ruperta**, rodona i gropelluda i la que arriba a assolir més grossària i pes. La **Llargaruda**, rodona, com a d'un pam de diàmetre i tres o quatre de llargària. De **Jou**, aquesta és degut que s'entortilla i sembla un jou. De **cap de mul** o **de bou**, de molta molsa. De **Violí** i que pertany a la de la foto i molt conreada. De **Pelegrí** o de beure vi. Aquestes es pengen duran un any, s'assequen i es buiden i són emprades per posar-hi vi o aigua. De **cabell d'àngel** i altres. N'hi ha que són d'adornament, rimades i de variats colors. A les d'adorn, de beure vi o de pelegrí, i altres de casta petita generalment se sembren a un lloc on es puguin enfilat, com si fos una enredadera o una parra. A les de cabell d'àngel i de casta grossa, a vegades també les enfilen, com ha fet l'amo en Miquel des Pont, però generalment se sembren de manera que s'estenguin damunt el terreny.*

bar

Ca na Poeta

music

Carrer Major, 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

mercats s'embaflen. Com que són productes peribles es fan vendre dins un curt espai de temps, fins i tot guardades en frigorífics tan síndries com tomàtiques no aguanten gaire temps i una vegada collides si el preu són baixos o bé s'han de deixar perdre o s'han de vendre al preu que sigui.

Per al pagès defensar-ho millor cal replantejar el sembrar menys melons primerencs i més de tardans de les varietats que una vegada collits es puguin emmagatzemar. Es dona el cas però, segons em va dir un pagès melonaire, que s'ha de sembrar de tot perquè si bé és cert que el meló primerenc, com és l' Eriçó, el Valencià groc, l'hibrid Marina i altres no es podem guardar més enllà de 10 a 15 dies madurant prest quan estan al seu punt ens trobam en temps calorós, ple de turistes i es quant més consum hi ha del refrescants melons i síndries. Pels melons de guardar també hi ha anys que, com tot producte hortícola, el preu és bo pel pagès i anys que tampoc es poden vendre a un preu raonable. Pel que fa a les tomàtiques d'estiu hi ha la paradoxa que dins uns dies el mercat fa oscil·lacions, vull dir que avui estan embafats, conseqüentment els preus baixen, al cap d'uns dies hi ha mancances i el preu apugen, ja que aquests estan condicionats segons oferta i demanda. Aquest fet s'atribueix al fet que per una part tot d'una que al mercat hi ha mancances de determinats productes tot d'una n'arriben de fora. Per altra banda, les tomàtiques no maduren totes a la una, fan madurades segons les llunacions i quan hi ha molta maduració s'han de vendre el preu que sigui. En conseqüència val més treure el que es pot que no res.

Se salven d'aquestes oscil·lacions la varietat mallorquina de penjar, les quals es poden estendre o fer enfilalls i penjar-les. Després, per vendre-les, es pot esperar que el mercat en demani. Per a les que no es poden guardar es pot recórrer a fer en-tomatigat i que antany arreu per les cases pageses en feien. I sembla que enguany, segurament degut al baix preu de les tomàtiques madu-

res, bastant gent en fa.

I per acabar de compondre's, quan semblava que el mercat paeix la panxada i poc a poc els preus es normalitzen, un cap de fibló a uns llocs i a altres, calabruixada, ha arrastat bastants d'horts sembrant de tristot i preocupació els hortolans que han vist —en trobar-nos al mes de setembre, que és quant les collites estan a la plena— com se n'han anat en orris bestretes i feina.

Ara potser els preus apugin, però els hortolans no en trauran profit ja que fins d'aquí a uns mesos poca cosa tindran per vendre.

Els voltants del Molí den Gospet solen ser terres bones tant de seca com de reguiu. Però enguany les tempestes

Para aquellos que tienen instinto.

Mestriplece Cinco Agujas No 27857-1121: Mecanismo mecánico automático con indicador de fechas mediante agujas, caja de acero inoxidable, dos cristales de zafiro (irrayables (fondo transparente), esfera de plata 925, agujas luminiscentes, impermeable hasta 30 metros, brazalete de piel cosido a mano.
www.mauricelacroix.com

Fermin
 Joiers

Porto Cristo - Manacor - Cala Millor

M
MAURICE LACROIX
 Switzerland
Tomorrow's Classics

Sebastià Grimalt i Antònia Nicolau celebraren amb goig les noces d'or

Sebastià Grimalt Munar "Niu" va néixer a Montuïri el 17 d'agost l'any 1931. Fou el primer fill del matrimoni format per Joan Grimalt Pocoví i Maria Munar Fullana. Són tres germans i una germana: ell, Antoni, Joan i Joana Aina.

La seva esposa, Antònia Nicolau Manera "Vollandina", nasqué l'any 1934 a Montuïri al carrer de Palma; és la major de quatre germanes, ella, Francesca, Maria i Aina. Es varen conèixer de molt joves, passejant per la carretera, anant a veure passar el tren i pel camp de futbol. Es posaren a festejar, s'enamoraren i es varen casar a Montuïri el 26 d'agost de l'any 1954. Pel motiu d'ésser cosí de Baltasar Nicolau "Volland", pare de la núvia, els va casar Miquel Ferrer Servera, frare de la 3ª orde regular de Sant Francesc. Per tant enguany han celebrat les noces or, i ho celebraren tot assadollats d'amor i satisfacció, pel fet d'haver engendrat 6 fills: Maria Antònia, Joan, Maria Francisca, Baltasar, Sebastià i Ramon. La filla major té 49 anys i el fill darrer, 35. Tots estan casats i amb fills. En total en Sebastià i n'Antònia tenen tretze néts. El major nét té 27 anys i el darrer 2. Pararen casa a Montuïri al carrer de Sa Creu d'en Gegues, a una casa que era de can Niu.

En Sebastià de ben jove, quan tenia uns 11 o 12 anys i després d'haver anat a Ca ses Monges i a l'Escola Pública, el llogaren a Alcoraia on hi estaria uns tres anys guardant porcs. Després va fer de pagès, manobra i picapedrer. Però el jove Sebastià tenia desitjos d'aprendre, el vespres d'hivern va seguir anat a escola amb Margalida Cardell, a casa seva, i amb Pere Capellà, que donava classes particulars a damunt el celler de Can Ferrando on era la seva llar. Va arribar a assolir uns estudis equivalents al Batxiller Elemental. I encara va tenir temps per aprendre de ballar els cossiars, solfeig i de tocar varis instruments musicals. Fins fa poc ha tocat, donat bon so i ritme a la tuba, amb la banda de Música Municipal d'Inca, la de Sa Pobra i per suposat

amb la banda de Montuïri. Actualment encara dos pics per setmana sona amb el grup musical acompanyant el conjunt de ball folklòric Aires de Muntanya de Selva.

Ja de casat va seguir estudiant i preparant-se per ingressar al cos de la Guàrdia Civil, d'on va sortir titulat el 21 d'abril de 1958. El seu primer destí fou a Sort, poble lleidatà d'uns 2.500 habitants situat en ple Pirineus, cap de partit i la Guàrdia Civil havia de fer servei i vigilar una ampla comarca que arribava fins a Andorra i França. El seu destí foren les oficines. El cap d'uns anys va venir a Mallorca a les oficines de la Guàrdia Civil, a Andratx. Estant aquí va guanyar oposicions a Guàrdia Civil de Tràfic i fou destinat a La Pola de Gordon, Lleó. Al cap d'un temps fou destinat al districte d'Inca on va realitzar la seva professional feina fins que es va jubilar l'any 1986 als 56 anys. Allà adquiriren una finca a les afores, on varen construir una casa i on actualment, plens amor i estima, hi viuen.

N'Antònia no va poder anar gaire temps a escola pel fet que essent la major havia d'ajudar a la seva mare a tenir esment a les seves germanes i ajudar en les feines de la casa, a més, si s'esqueia també havia d'anar a treballar a fora vila i no disposava de temps per als estudis. De casada, així com venien nadons un darrera altre, entre surar-los, tenir-los esment, guardar-los, i les feines normals de la casa, ha estat sempre enfeïnada: sis fills donem molt que fer.

Tant en Sebastià com n'Antònia, tot i viure a Inca, senten nostàlgia i estima vers Montuïri. A la seva casa en arribar dona la benvinguda un rètol amb el la inscripció en color *Villa Montuïri*, el poble on hi varen néixer, s'hi casaren, hi han celebrat les no-

ces or i tots els néts i nétes hi estan batiats.

Per informar-nos de la seva vida i escriure-hi ens varen convidar a dinar. Dinant i xerrant a la sobretaula comprovarem la seva actual situació: Estan tot feliços i satisfets del mutu amor que es tenen ells dos, dels seus fills i néts. I que següi per molts d'anys.

SION NICOLAU

A la celebració de les noces d'or, després del dinar, Tomeu Sbert, esporàdic col·laborador de **Bona Pau** i actual director de la revista "S'Arenal", va dir els següents versos:

A Sebastià i Antònia

Avui, amics estimats,
celebrau ses noces d'or,
són cinquanta anys an es cor
que ja duis de ben casats.

Recordem es gran deliri
de dir-vos sí, davant Déu,
al peu de Sant Bartomeu,
a l'església de Montuïri.

De sa vostra joventut,
llunyanes ses noces d'or,
en sortí es millor tresor
com són sis fills que heu tingut.

Va seguir aquella enteresa
amb nores, gendres i néts,
i encants de vostra vellesa
serà veure es redenets.

Molts d'anys pugueu disfrutar,
Antònia i Sebastià,
d'alegria sense fi.
Ditxós serà qui veurà
vostres noces de platí.

Tomeu Sbert

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Sis jovenets eixerits

Foto tirada l'any 1946 damunt el cadafal que muntaven per les festes de Sant Bartomeu al costat de l'escalonada central dels graons. Encara es veuen les posts, una branca del noguer i al fons can Ferrando. I sis jovenets. Començant per l'esquerra, Bernat Pizà † (qui dominava molt bé la pilota, però no fou mai gran jugador), Antoni Bauçà "Capità" (anava molt per en mig i quasi sempre era el que duia la doma), Miquel Arbona "Quelet" (molt content i butxaques buides –segons ell–), Joan Carlos (fill de pare montuïrer i mare italiana), Mateu Sastre "Pellusco" (tornava "loco" pel cinema) i Joan Mayol "Bello" (a les berbenes ballava amb na Nuri, amb qui després s'hi va casar).

Records d'infantesa

Estudiava per "libre" el batxiller amb donya Jerònima. Érem un grup, d'entre els quals ara sols record na Bet "Perulla". Els professors de Palma venien a examinar-nos aquí, a la casa de la mateixa mestra. Eren dos o tres i sempre se'n tornaven carregats de presents. En aquella època (1943, 44...) era així. Generalment ens aprovaven a tots.

En el temps de la fotografia de dalt feiem bregues amb els algaidins que venien a Montuïri amb bicicleta a festejar o cercar al·lotes, ja que a les montuïreres les agradaven, encara que sols fos per passar el temps.

Guardaven les bicicletes al corral de can Mateu "Confiter". Nosaltres vetllàvem i quan vàiem que anaven a agafar-les per tornar-se'n, ens dirigíem cap a la caseta del tren (que encara ara subsisteix). Ens posàvem

Insòlita situació

dos a la caseta del tren, dos a l'altura del torrent, dos a l'entrada del camp de futbol i dos al revolt d'en Comelles. En començar a passar per la caseta, ja els tiràvem les primeres pedres a ras de'n terra, no a ferir (sols sentien el rum-rum). Llavors esprintaven, però en esser a l'altura del torrent, alta volta pedres i ells més velocitat. En arribar al futbol, encara més i ells més aviat, i quan ja eren al revolt, gairebé no tenien forces per remar. En "Pubil" i jo estàvem al revolt d'en Comelles i en "Pubil" els deia: "*Muchachos, venga, sa costa*", i això que ja no podien pus.

Tot això succeïa devers mitja nit i a les fosques. Cap d'ells duia fanal. (En aquell temps era poca la gent que

duia llum a la bicicleta, ens guiàvem per les voreres i els arbres... i si era de lluna plena, com si fos de dia).

El grup d'algaidins era de 10 o 12. I una vegada que vàrem anar a Algaida a mi em feren entrar a un cafè a beure, a la mala, tot sol. Esperava ansiós que m'atupassin, però de sobte va entrar dins el cafè en Monserrat "Palós", m'agafà per l'espatlla i digué: "Ala, Miquel, surt que et cerquen!" I així fou com em va treure d'aquella incòmoda situació.

Al cap de 40 anys, època en què jo estava allà de delegat de la Caixa de Pensions, un client, que era un dels que m'havia fet entrar al bar, em digué que l'única cosa que volien de mi era que els pagàs el beure. Però... ja havien passat 40 anys. Llàstima no haver-ho sabut en aquell moment!

Ineficàcia golejadora del Montuïri: 10 partits, 4 gols

Disputats els 10 primers partits de la temporada el panorama que ofereix el Montuïri és d'inquietud, sobretot en la vessant realitzadora. Sols 4 gols aconseguits indiquen una manca d'encert, però també de penúria. I per altra part, dues victòries, un empat i set derrotes fan que amb 7 punts es trobi situat el penúltim de la taula classificatòria o sia en lloc de descens. Ara bé, possibilitat d'esmena i millorança són possibles. L'actual plantilla pot i deu superar-se.

Montuïri, 1 - Sóller, 3

El Montuïri lluità amb el desig de fer-se amb el partit però els de Sóller es mostraren millors dins el camp amb un bon joc. Els sollerics marcaren primer i al minut d'haver aconseguit l'empat, el Montuïri, els sollerics ja tornaren avançar-se i poc després el tercer gol resolva definitivament l'encontre.

L'equip d'Alevins d'aquesta temporada. Quatre partits, quatre victòries

At. Balears, 0 - Montuïri, 0

L'Atlètic Balears no fou capaç de superar el Montuïri tot i disposar de

moltes ocasions en un partit en què la defensiva i sobretot el porter foren els millors. Pel contrari, els nostres

davanters no crearen ocasions clares de perill i foren escasses les vegades que xutaren a porta.

**C.E.M. CENTRE
D'ESPECIALITATS
MÈDIQUES**

Plaça d'Espanya, 56 - Tel. 971 120 064 - Fax 971 120 426
C/. Ciutat, 12 - Tel. 971 120 021 - Fax 971 662 043
07620 Lluçmajor - Mallorca (Balears)

C/. Historiador Talladas, 2 A - Tel. 971 652 637 - 07630 Campos (Mallorca)
cem@cemlluçmajor.com - www.cemlluçmajor.com

- Alergologia
- Anàlisi clínics
- Aparell digestiu
- Assistència domiciliària
- Cardiologia i aparell respiratori
- Centre auditiu
- Clínica dental:
  - Cirurgia màxilo-facial
  - Implantologia
  - Odontologia
  - Ortodòncia

- Cirurgia general i laparoscòpica
- Dermatologia
- Ecografia
- Endocrinologia
- Fisioteràpia i rehabilitació
- Ginecologia i obstetrícia
- Igualatori mèdic
- Infermeria
- Medicina general

- Medicina estètica
- Nutrició i dietètica
- Oftalmologia
- Ortopèdia Gamundí
- Otorrinolaringologia
- Pediatria
- Podologia
- Psicologia
- Psiquiatria

- Radiologia
  - Mamografia
  - Ortopantomografia bucal
  - Radiologia general
  - Telerradiografia
- Rehabilitació (metge rehabilitador)
- Teràpia de parella i sexologia
- Tractament de la obesitat
- Traumatologia i cirurgia ortopèdica
- Urologia i andrologia

Làser - acupuntura, medicina ortomolecular, test de intolerància alimentària, depilació làser.
Revisions mèdiques: Companyies d'assegurances de vida (Sa Nostra, La Caixa, Inter Partner).
Reconeixements mèdics per a permisos de conduir i d'armes: Dr. Antonio Isern Oliver.

Tenim el plaer de comunicar als nostres clients les noves especialitats i serveis de recent incorporació:

Metge especialista en rehabilitació: Dra. Encarnación Sanfeliciano Gómez.

Llicenciada en psicologia: Lola Rodríguez Mayorals.

Diplomada en podologia: M^o Cristina Fiol Ekman.

Urologia i andrologia: Dr. Martín Santisteban González

Reconeixements mèdics per a permisos de conduir i d'armes: Dr. Antoni Isern Oliver

Mamografia, ecografia de mama, ecografia trans-rectal i trans-vaginal, caderra pediàtrica i eco-doppler vascular perifèric.

Assegurances: ADESLAS - AEGON - AGRUPACIÓ MUTUA - ALLIANZ - ASISA - AXA - PLANAS - D.K.V. - GROUPAMA - IMECO - LA BOREAL - LA ESTRELLA - L'ALIANÇA - MAPFRE - MEDIAFIC - MUTUA GENERAL DE CATALUNYA - NOVOMEDIC - SANTAS - SERSANET - VITALICIO SALUD - WINTERHUR

Mutues d'accidents: ASEPEYO - CYCLOPS - FIMAC - FRATERNIDAD MUPRESA - FREMAP - IBERMUTUAMUR - INTERCOMARCAL - MAZ - MIDAT - MUTUA UNIVERSAL - MUTUA BALEAR

Companyies d'assegurances d'accidents: ALLIANZ - AXA - AURORA - IBERICA - AEGON - CASER - CAUDAL - FENIX - FIAT - LA ESTRELLA - MAPFRE - VITALICIO - PREVISIÓ BALEAR - WINTERHUR - ZURICH

Horari de les 9'00 hores a les 21'00 hores.

Montuïri, 1 - Vilafranca, 0

El Montuïri aconseguí merescudament els tres punts en transformar un penal 8 minuts abans de la conclusió d'un partit molt igualat en el qual les davanteres no reberen el degut recolzament per foradar la porteria contrària. En tot cas la resolució de la defensiva montuïrera va destacar un poc més.

Montuïri, 0 - Ferrioler, 1

L'equip visitant vengué a Es Revolt amb la intenció de no rebre cap gol i ho aconseguí. Una ferma defensa i una pèrdua constant de

temps foren els seus millors aliats en un partit en el qual el constant domini local a la segona part fou del tot infructuós. De cap manera el Montuïri meresqué la derrota.

Sta. Eulàlia, 1 - Montuïri, 0

El Montuïri possiblement va jugar millor que els locals, però no pogué foradar la porteria contrària, i això que els superaven en defensa, però els davanters no oferien perill. En canvi els eivissencs als 35 minuts de la primera part aconseguiren el gol i ja no feren res més, sols defensar-se.

2ª Regional

Sa Vileta, 4 - Montuïri, 0
 Montuïri, 3 - Sta. Eugènia, 1
 Cala d'Or, 1 - Montuïri, 2
 C. St. Pere, 1 - Montuïri, 1
 Montuïri, 1 - Petra, 1

Juvenils

Montuïri, 1 - Xilvar, 0
 Montuïri, 2 - Es Pla, 6
 Montuïri, 1 - Xilvar, 5
 Es Pla, 6 - Montuïri, 0

Cadets

Andratx, 0 - Montuïri, 1
 Montuïri, 2 - Can Pastilla, 2
 Sta. Maria, 0 - Montuïri, 3
 Montuïri, 0 - Solleric, 3
 St. Gaietà, 1 - Montuïri, 4

Alevins

Ses Salines, 0 - Montuïri, 4
 Montuïri, 7 - Campanet, 3

Sta. Maria, 0 - Montuïri, 8
 Montuïri, 9 - Barracar, 1

Benjamins

Montuïri, 3 - Petra, 1
 Porta Cristo, 0 - Montuïri, 3

BÀSQUET FEMENÍ

1ª Autonòmica

Drac Montuïri, 78 - Lluçmajor, 31
 Sa Pobla, 65 - Drac Montuïri, 47
 Drac Montuïri, 68 - Artà, 79

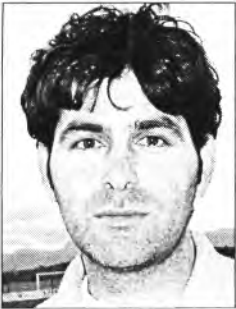
Cadet

Esporles, 42 - Montuïri Munper, 40
 Montuïri Munper, 30 - Lluçmajor, 71
 Montuïri Munper, 51 - Sagrat Cor, 32

Infantil

Montuïri Manera, 52 - Sa Pobla, 2
 Santanyí, 48 - Montuïri Manera, 46

**Biel Nicolau,
 entrenador dels alevins**

La satisfacció d'en Biel Nicolau Sastre és evident després del victoriós començament de temporada dels alevins amb els quals

s'ha estrenat com entrenador. Quatre partits, quatre victòries, 28 gols i... què més es pot demanar.

"Estic molt content, els al·lots passen gust, actualment van davant a la classificació... ara bé, el desig més important és que millorin de cada dia un poc més, cosa que en els entrenaments els ho inculc tant com puc", deia just abans de començar el darrer partit del mes d'octubre. Actualment tenen 12 jugadors, tots de l'edat de 10 i 11 anys, si bé en l'equip sols en juguen 7 ja que participen a la competició com alevins-7. Cal també afegir que tots són montuïrers, si bé en Biel considera que haurien de ser més, "són pocs al·lots" -afirmava ell- però la meua obsessió és que aprenguin a jugar al futbol, ara encara són molt joves; i que siguin disciplinats". En acabar d'alevins, passen a infantils i ja n'hi ha 5 o 6 que enguany deixaran de ser alevins. "És el primer any que entrén i no em pensava mai passar tant de gust; estic molt content i molt il·lusionat", afirmava tot satisfet. - O.A.

Patronat de Música

Conferència

El dijous dia 18 a les 20'30h a la sala d'actes de l'Ajuntament l'historiador Pere Fullana oferirà una conferència sobre "Montuïri a la vida de Pere Capellà".

Santa Cecília

El dissabte dia 20, concert a càrrec de la "Coral Mont-Lliri a les 20'45 a l'església.

Diumenge dia 21, a les 11, missa a l'església. Tot seguit, concert per la Banda de Música. A les 2, dinar de germanor.

Levi's

DIESEL

Avirex

Lee

MANIS

L'Almoina, 30 · Tlf. 971 16 84 56

▼

Porreres

▼

Dinar solidari

Una altra vegada el dinar solidari a benefici de les obres de la parròquia celebrat en el Puig dia 3 d'octubre fou un èxit, tant de participació com de les aportacions obtingudes, les quals assoliren un superàvit de 1250 euros.

Col·lecta del Domund

La col·lecta del Domund d'aquest any ha estat de 315'25 euros. Moltes gràcies per la vostra col·laboració. Els missioners que treballen en països de Tercer Món sabran fer bon ús de la nostra solidaritat econòmica.

Reunió Pre-baptismal

Es convida als pares i padrins dels infants que han de ser batejats durant els mesos de novembre, desembre i gener a una reunió preparatòria, dia 12 a les 20'30h a la rectoria.

Curset Pre-matrimonial

Convidam a les parelles que pensin casar-se en breu a un curset pre-matrimonial que es farà a la Parròquia de Porreres del dia 22 al 26 de Novembre a les 21'00h. Per a més informació passau pel despatx parroquial a l' hora habitual.

Missa amb nins

Durant el mes de Novembre farem dues misses amb nins. El diumenge dia 7 per celebrar el Domund i el diumenge dia 28 per celebrar l'Advent.

Festivitat de Sant Cecília

La festivitat de Santa Cecília d'aquest any serà el diumenge dia 21. Com cada any l'Eucaristia serà a les 11'00h per després escoltar el petit concert musical organitzat pel Patronat de Música.

La missa de l'horabaixa de Tots Sants, degut al mal temps, enguany fou a l'església

Foren moltes les persones que dia 3 d'octubre al Puig varen participar al dinar solidari a benefici de les obres de la parròquia

La religió cristiana

En ordre cronològic la segona religió monoteista més antiga és la cristiana. Els cristians són els grup dels seguidors de Jesús. Ells creuen que Déu, al llarg del temps, ha parlat als homes i dones per mitjà de moltes maneres: la creació, els profetes i d'una manera definitiva els parlà per mitjà del seu fill Jesús. Aquests esdeveniments tant importants estan recollits a la Bíblia.

El primer pacte que Déu va fer, el de l'Antic Testament, era entre Déu i Israel. En canvi el segon el va fer amb tota la humanitat. Déu es compromet amb tots els homes i dones.

La Bíblia està dividida en dues grans parts: l'Antic i Nou Testament. L'Antic Testament narra la relació d'amistat que Déu té amb el poble d'Israel. Déu es fa conèixer a través d'un poble amb el qual fa una aliança, és a dir, un pacte. Déu es compromet a estimar sempre Israel i a protegir-lo i Israel accepta Déu com el seu únic Déu i Senyor. El Nou Testament narra la predicació de Jesús i el naixement de l'Església. Comprèn els llibres escrits després de la

mort i la resurrecció de Jesús.

Els cristians creuen en un Déu bo, misericordiós, en un Déu que és pare i mare de tots. També creuen que tots els creients són germans, són fills i filles del mateix pare: Déu. Creuen també en un Déu que convida a celebrar la fe, a practicar la justícia i a ser portador de pau.

Moguts per l'Esperit de Jesús els cristians no escatimen temps per servir, ajudar i acompanyar als pobres, els marginats, els malalts. En Jesús troben el model d'identificació i de compromís radical.

Moguts per la fe en Jesús, els cristians es troben per celebrar la seva fe amb aquell que ressuscità i que els manà predicar la Bona Nova per tot el món.

El diumenge és el dia dedicat al Senyor, per tal motiu celebren l'Eucaristia que és el memorial de la mort i resurrecció de Jesús. A més a més de l'Eucaristia els cristians celebren els sagraments que són una presència viva de Déu enmig de la comunitat. La festa més important és la Pasqua que és el record viu i present de la resurrecció de Jesús.

Apotecaries

7 nobre. St. Joan | 21 nobre. Ariany
14 " Vilafranca | 28 " Montuïri

Temps passat

10 anys enrere

Novembre de 1994

Homenatge a Pere Miralles

Amb motiu dels 25 anys de director de la Banda de Música de Montuïri el poble reté homenatge a Pere Miralles Roca el 26 i 27 de novembre de 1994 aprofitant les celebracions de Santa Cecília. Els parlaments de dia 26 varen concloure amb un concert de l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears i els del diumenge, amb un dinar comunitari. Entre els molts d'obsequis que va rebre cal ressaltar el d'una batuta d'argent.

25 anys enrere

Novembre de 1979

Guanyadors d'Atletisme a Porreres

En el maraton que se celebrà a Porreres dia 25 de novembre de 1979 amb motiu de la festa pagesa, els alumnes de les escoles de Montuïri foren de molt els que més alumnes presentaren -74- i els que més proves varen guanyar: 14 medalles. Excel·liren les actuacions de Mari Carmen Robles, Antoni Jiménez, Biel Lluís Bauçà, Antoni Jiménez i Diego Ortiz.

50 anys enrere

Novembre de 1954

L'escolania, a Palma

La nodrida escolania parroquial d'aleshores juntament amb la Coral, participaren dia 22 de novembre de 1954 a l'homenatge que a la Seu i presidit pel Bisbe es va retre a Sant Pius X, fundador de les escolanies i restaurador del cant a l'església.

100 anys enrere

Novembre de 1904

Ampliació del cementeri

A principis de novembre de 1904 es va rebre una comunicació del Governador ordenant així com s'havien de dur a terme les expropiacions per ampliar el cementeri, ordre que el Consistori va acordar complir fidelment el que es manava.

Fases de la Lluna

Novembre, 2004

5 Quart minvant | 19 Quart creixent
12 Lluna nova | 26 Lluna plena

Demografia

Octubre de 2004

Naixements

Dia 1.- Cheima Zougaghi, filla de El Hassane i de Fathia El Aita.

Matrimonis

Dia 10.- Jaume Mayol Aamengual amb Irene Pérez Píferrer.

Dia 16.- Antoni Barceló Matas amb Francisca Mestre Verger.

Cuinar en casa

Bunyols de poma

Ingredients

350 gr de farina • 5 pomes • 1 mica de sal • 1 i 1/2 tassa de llet • 3 cullerades de sucre • 3 vermells d'ou • 3 blancs pujats a punt de neu • 1 culleradeta de llevadura en pols • Sucre per empolsar.

Elaboració

Posar dins un bol els vermells d'ou, el sucre, la farina, la llet i la sal. Mesclar-ho tot i afegir-hi la llevadura en pols i els blancs ben pujats a punt de neu. Abans s'hauran pelat les pomes i trets els cors. Tallar-les a trosos redons, gruixats al gust. Posar-les amb sucre, canyella pols i suc de llimona. Per últim es mescla dins la preparació anterior com si s'arrebossàs i es va posant dins la pella amb oli ben calent. Es menja acabat de fer.

MAGDALENA PIZÁ GOMILA

Montuïri se'n recorda dels seus difunts. Una de les tombes del cementiri nou

Pluviometria

Octubre de 2004

Dia 9.....	10'0 litres m ²		
" 12.....	39'5	"	"
" 18.....	0'1	"	"
" 28.....	10'5	"	"
" 29.....	5'1	"	"
" 30.....	1'8	"	"
Total	67'0	"	"

Antigues cançons amoroses

Dues peres a un brot
no són de dues pereres,
jo me'n ric, de ses guerrerres,
de s'enamorat i tot.

Demà dematí, garrida,
s'hora que vos aixecareu
davant es portal trobareu
un brot de murta florida.

VERGER

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

Participants a presentació de l'Associació de Dones Montuïeres d'Acció Social i Família

Cara que ofereix el Dau els matins d'alguns caps de setmana

No sols camions, també vaixells passen pels nostres carrers

Després que Dolors Alemany hagués fet entrega dels obsequis de S'Institut a l'Associació de Persones Majors

El carrer paral·lel al de Palma s'obrirà a partir del d'Alexandre Rosselló